10. 12. 2025

ID: 120370

Správce pozůstalosti

Nepovolal-li zůstavitel správce pozůstalosti nebo vykonavatele závěti (srov. § 1677 o. z.), nebo nebyl-li v pozůstalostním řízení jmenován správce pozůstalosti (srov. § 157 z. ř. s.), potom spravuje pozůstalost dědic; je-li dědiců více a neujednají-li si nic jiného, spravují pozůstalost všichni dědicové, nenařídí-li soud jiné opatření (srov. § 1677 odst. 1 věta druhá a odst. 2 o. z.).

K oprávnění toho, kdo spravuje pozůstalost, lze odkázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 24 Cdo 2261/2021, v němž bylo vysvětleno, že pro všechny, kteří spravují pozůstalost, podle ustanovení § 1678 odst. 1 o. z. platí, že vykonávají její prostou správu; může-li správce činit hmotněprávní úkony k zajištění chodu živnosti zůstavitele tak, aby se zabránilo ztrátám na majetku, může též vlastním jménem činit v tomto rozsahu i procesní úkony, neboť bez možnosti vymáhat plnění po dlužnících zůstavitele ve prospěch pozůstalosti i procesními prostředky, včetně podávání žalob či pokračování v soudním řízení na místo zemřelého, by činnost správce pozůstalosti, kterou mu ukládá zákon, nemohla být zcela úspěšná. Není žádného důvodu k tomu, aby ten, kdo spravuje pozůstalost, mohl podle § 1703 o. z. být do skončení řízení o pozůstalosti žalovaným ohledně případných dluhů zůstavitele, na druhé straně však aby neměl možnost žalovat případného dlužníka zůstavitele ohledně plnění ve prospěch pozůstalosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 24 Cdo 829/2025-440 ze dne 27.8.2025)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobkyně J. R., zastoupené JUDr. V.Š., advokátem se sídlem v L., proti žalovanému DIAMO, státní podnik, se sídlem ve Stáži pod Ralskem, zastoupené Mgr. M.R., advokátem se sídlem v P., o zaplacení 10 352 517,73 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 39 C 28/2014, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 28. listopadu 2024, č. j. 30 Co 251/2024-413, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v České Lípě rozsudkem ze dne 17. 4. 2024, č. j. 39 C 28/2014-352, výrokem I. uložil žalovanému zaplatit žalobkyni 7 043 975,91 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,5 % ročně z částky 13 588 007,07 Kč od 16. 10. 2012 do 2. 4. 2024 a s úrokem z prodlení ve výši 7,5 % ročně z částky 7 043 975,91 Kč od 3. 4. 2024 do zaplacení. Výrokem II. zamítl žalobu v části, ve které se žalobkyně domáhala zaplacení 3 308 541,82 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,5 % z této částky od 16. 10. 2012 do zaplacení. Výrokem III. uložil žalovanému zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení. Okresní soud vyšel ze zjištění, že trestnou činností zaměstnance žalovaného bylo právnímu předchůdci žalobkyně ze skladovacích prostor žalovaného odcizeno 1171,404 tun těžkého topného oleje a znehodnoceno příměsí vody 43 076 tun těžkého topného oleje, a že za tuto způsobenou škodu nese žalovaný objektivní odpovědnost. Od celkové výše škody, která podle okresního soudu přesahovala 13 milionů Kč, žalobkyně odečetla a vzala částečně žalobu zpět ohledně částky 6 544 031,16 Kč zaplacených ze soudní úschovy. Ohledně úroků z prodlení soud k okamžiku splnění dluhu uzavřel, že složení této částky do soudní úschovy nepovažuje za důvodné, neboť již k 21. 12. 2017 sdělila notářka (jako

soudní komisařka) zástupci žalovaného, že jedinou dědičkou je pozůstalá manželka, a k datu složení této částky do úschovy byly uzavřeny dohody o odbytném se všemi nepominutelnými dědici. Žalovaný podal návrh na přijetí částky do soudní úschovy 29. 3. 2019, když předtím nahlížel do dědického spisu dne 23. 1. 2018. Aby mohlo být složení do soudní úschovy považováno za náhradní plnění, musí být splněny podmínky § 1953 odst. 1 o. z. Pochybnosti o osobě věřitele musejí být ze strany dlužníka důvodné, aby mohl být předmět plnění složen do soudní úschovy s důsledkem zániku závazku. Nemůže jít jen o subjektivní pocit nejistoty na straně dlužníka, kdo je jeho věřitelem. Žalovanému nic nebránilo ve zjištění aktuálního stavu dědického řízení před složením částky do soudní úschovy, když bez vší pochybnosti byla k datu složení této částky do soudní úschovy jedinou dědičkou a držitelkou pohledávky žalobkyně. Dluh proto nebyl v tomto rozsahu splněn v okamžiku uložení do soudní úschovy, ale až poté, co žalobkyně tuto částku skutečně obdržela.

2. Proti tomuto rozsudku soudu I. stupně podali odvolání žalobkyně i žalovaný. Žalobkyně napadla výrok II., a žalovaný výrok I. v části, jíž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobkyni úrok z prodlení ve výši 7,5 % ročně z částky 6 544 031,16 Kč od 11. 6. 2019 do 2. 4. 2024. Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 28. 11. 2024, č. j. 30 Co 251/2024-413, výrokem zastavil řízení o odvolání žalobkyně z důvodu zpětvzetí odvolání, a výrokem II. potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výrok I. v části, jíž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobkyni úrok z prodlení ve výši 7,5 % ročně z částky 6 544 031,16 Kč od 11. 6. 2019 do 2. 4. 2024. Výroky III. a IV. rozhodl o nákladech řízení. Odvolací soud konstatoval, že 21. 12. 2017 sdělila soudní komisařka zástupci žalovaného, že pozůstalostní řízení dosud nebylo skončeno, je ve fázi zjišťování aktiv a pasiv dědictví, a že probíhá jednání o uzavření dohody o odbytném s nepominutelnými dědici. Zástupce žalovaného nahlížel do pozůstalostního spisu 23. 1. 2018. V pozůstalostním řízení došlo k vypořádání nepominutelných dědiců schválením dohod o odbytném uzavřených dne 3. 3. 2016, 24. 2. 2017 a 22. 11. 2018. Dne 8. 9. 2022 bylo potvrzeno nabytí dědictví jediné dědičce ze závěti, a to nynější žalobkyni. Dne 29. 3. 2019 byl doručen soudu návrh na přijetí předmětné částky do soudní úschovy. Odvolací soud vyložil, že v době podání návrhu na zahájení řízení o soudní úschově bylo, resp. přinejmenším mělo být žalovanému známo, že v pozůstalostním řízení vystupuje v postavení dědice toliko žalobkyně. Je také patrné, že již před podáním návrhu na zahájení řízení o soudní úschově byly uzavřeny dohody o odbytném se všemi nepominutelnými dědici. Žalovaný měl možnost před podáním návrhu zjistit od soudního komisaře stav pozůstalostního řízení, když oproti stavu v době nahlížení do spisu dne 23. 1. 2018 došlo k uzavření dohody o odbytném s posledním nepominutelným dědicem dne 22. 11. 2018. V době zahájení řízení o soudní úschově tak nebyla sporována platnost ani pravost závěti. Žalovaný proto neměl objektivní důvod pochybovat o tom, kdo je jeho věřitelem či jaký je okruh dědiců. Situace, kdy je věřitel neznámý, typicky nastává, když ještě není ani znám okruh jeho potenciálních dědiců. O takovou situaci se však nejednalo. Relevantní není ani námitka žalovaného o nedostatečném poskytnutí součinnosti žalobkyní. Jednak žalovaný nic takového v návrhu na zahájení úschovního řízení netvrdil, přičemž z hlediska účinků splnění složením do soudní úschovy je podstatné, jak žalovaný skutkově vymezil důvody složení do soudní úschovy. Za druhé byla žalobkyně dopisem žalovaného vyzvána toliko ke sdělení, zda má zájem zahájit jednání o mimosoudním vyřešení sporu. Takové sdělení nepochybně není způsobilé vyvolat prodlení na straně věřitele, v žádném případě z něj neplyne vůle žalovaného uhradit žalobkyni požadovanou částku. S ohledem na rozsah odvolání žalovaného se nelze zabývat jeho námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku ohledně žalobkyni přiznané částky, z níž bylo žalobkyni přiznáno právo na úrok z prodlení, když žalovaný odvoláním nenapadl část výroku přiznávající jistinu.

II. Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Uvádí, že napadené rozhodnutí

odvolacího soudu závisí na řešení právní otázky, u které se odvolací soud odchýlil od ustálené judikatury dovolacího soudu, a otázky, která dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu nebyla vyřešena. Předně dovolatel namítá nepřezkoumatelnost rozsudku soudu prvního stupně ohledně způsobené škody, když namítá, že z něj není patrné, jak došlo k jednotlivým útokům (zpronevěrám), což má mít vliv na úroky z prodlení za část předmětného období, a proto měl pro nepřezkoumatelnost odvolací soud jeho rozsudek zrušit. Dále argumentuje, že až do skončení pozůstalostního řízení se o svá práva může přihlásit nový dědic podle § 167 z. ř. s. Dále uvádí, že podle § 1671 o. z., pokud dědic v soudem stanovené lhůtě neuplatní své dědické právo, nezaniká mu dědické právo, avšak při projednání pozůstalosti se k němu nepřihlíží. Namítá, že podle názoru odvolacího soudu je na dlužníkovi, aby si sám předběžně posoudil, kdo nabyl pozůstalost, ještě před rozhodnutím pozůstalostního soudu. Uvádí, že podle judikatury dovolacího soudu (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3782/2020) až do pravomocného rozhodnutí o dědictví tu nemůže být jistota, s jakým výsledkem pozůstalostní řízení skončí. Pokud usnesení o dědictví pro věc nemá význam, nebyl důvod, aby soud v projednávané věci přerušil řízení až do právní moci rozhodnutí o dědictví. Závěrem dovolatel tvrdí, že se žalobkyně dostala do prodlení, když nereagovala na jeho dopis a on neznal číslo jejího účtu.

4. Žalobkyně se k dovolání žalovaného nevyjádřila.

III. Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. s. ř.“), se po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

6. Podle ustanovení § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

7. Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

8. V projednávané věci závisí rozhodnutí odvolacího soudu na vyřešení právní otázky, zda jsou naplněny důvody pro složení předmětu plnění do soudní úschovy podle § 1953 o. z., jestliže se dlužník dostal do prodlení ještě před úmrtím jeho věřitele, a pozůstalostní řízení není skončeno. Protože tato právní otázka nebyla v rozhodovací praxi Nejvyššího soud doposud vyřešena, shledal Nejvyšší soud dovolání přípustným ve smyslu § 237 o. s. ř.

IV. Důvodnost dovolání

9. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které Nejvyšší soud provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

10. Podle ustanovení § 1953 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“), nelze-li dluh splnit proto, že věřitel je neznámý nebo nepřítomný, že věřitel odmítl bezdůvodně plnění přijmout, že dlužník je bez své viny v nejistotě, kdo je věřitelem, nebo z jiných důležitých příčin na straně věřitele, je dlužník oprávněn složit předmět plnění do soudní úschovy. Účelně vynaložené náklady spojené s náhradním splněním jdou k tíži věřitele (odst. 1). O složení předmětu plnění do úschovy vyrozumí soud toho, pro koho se složení stalo, a podle potřeby zařídí jeho zastoupení (odst. 2).

11. Podle ustanovení § 291 odst. 2 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“), které je systematicky zařazeno do hlavy IV., nadepsané „Jiná řízení“, dílu 1 nadepsaného „Řízení o úschovách“: Návrh na přijetí do úschovy musí obsahovat prohlášení složitele, který peníze, cenné papíry nebo jiné věci do úschovy skládá, že závazek, jehož předmětem jsou hodnoty skládané do úschovy, nelze splnit, protože věřitel je nepřítomen nebo je v prodlení, nebo že složitel má odůvodněné pochybnosti, kdo je věřitelem, nebo že složitel věřitele nezná; to neplatí, jde-li o povinnou úschovu.

12. Podle ustanovení § 281 odst. 1 z. ř. s. které je systematicky zařazeno do hlavy III., nadepsané „Řízení o pozůstalosti“, dílu 5 nadepsaného „Úschovy v řízení o pozůstalosti“:

Není-li dále stanoveno jinak, soud za řízení o pozůstalosti přijímá do úschovy peníze, cenné papíry a jiné hmotné movité věci,

a) bylo-li to nařízeno při závěře pozůstalosti (§ 149 a 151) nebo při zajištění majetku patřícího do likvidační podstaty (§ 202 odst. 2),

b) bylo-li to nařízeno při odloučení pozůstalosti (§ 152 odst. 2),

c) bylo-li dlužníkům zůstavitele uloženo plnit tímto způsobem jejich dluhy (§ 151, § 202 odst. 2).

13. Podle ustanovení § 151 z. ř. s. má-li zůstavitel pohledávky, soud usnesením uloží jeho dlužníkům, aby plnění skládali do úschovy soudu, a upozorní je, že plnění provedená jinam nebudou mít za následek splnění dluhu.

14. Podle ustanovení § 1677 o. z. povolal-li zůstavitel správce pozůstalosti nebo vykonavatele závěti, spravuje pozůstalost až do potvrzení nabytí dědictví správce pozůstalosti, jinak vykonavatel závěti. Nepovolal-li zůstavitel žádného z nich, spravuje pozůstalost dědic; je-li dědiců více a neujednají-li si nic jiného, spravují pozůstalost všichni dědicové (odst. 1). Je-li pro to vážný důvod, nařídí soud jiné opatření (odst. 2).

15. V projednávané věci je patrné, že žalovaný složil předmětnou částku do úschovy soudu postupem podle § 289 a násl. z. ř. s. (zařazeným do hlavy IV. „Jiná řízení“), tedy postupem odlišným od úschov v řízení o pozůstalosti (§ 281 z. ř. s. a násl.). K tomu srov. zejména rozdíl ve způsobu vydávání předmětu úschovy (§ 298 a násl. z. ř. s. v řízení o úschovách, zařazeným do hlavy IV. „Jiná řízení“, oproti § 286 a násl. z. ř. s. upravujícím úschovy v řízení o pozůstalosti). U úschov v řízení o pozůstalosti např. podle § 287 odst. 1 z. ř. s. „Soudní komisař nebo, nebyl-li v době vydání úschovy žádný notář pověřen, aby jako soudní komisař provedl úkony soudu prvního stupně v řízení o pozůstalosti, soud vydají po skončení řízení o pozůstalosti úschovu tomu, komu podle pravomocných rozhodnutí soudu patří“; zatímco v řízení o úschovách zařazených do hlavy IV. „Jiná řízení“ podle § 298 odst. 1 z. ř. s. „Předmět úschovy vydá soud příjemci na jeho žádost. Jestliže ke složení došlo proto, že někdo jiný než příjemce uplatňuje právo na vydání předmětu úschovy nebo že někdo jiný, jehož souhlasu je třeba, nesouhlasí s vydáním předmětu úschovy příjemci, je k vydání předmětu úschovy zapotřebí souhlasu všech účastníků a osoby, pro jejíž nesouhlas s plněním došlo ke složení do úschovy. Souhlasu složitele je však třeba jen tehdy, bylo-li plnění složeno pro neznámého

věřitele.“ a podle § 299 odst. 1 z. ř. s. „Byl-li souhlas s vydáním předmětu úschovy odepřen, lze jej nahradit pravomocným rozsudkem soudu, kterým bylo rozhodnuto, že ten, kdo vydání odporoval, je povinen souhlasit s vydáním předmětu úschovy žadateli.“

16. V pozůstalostním řízení po zůstaviteli, který byl věřitelem žalovaného, nebylo vydáno usnesení podle § 151 z. ř. s., kterým by soud uložil dlužníkům zůstavitele, aby plnění skládali do úschovy soudu, s upozorněním, že plnění provedená jinam nebudou mít za následek splnění dluhu. V pozůstalostním řízení nebylo vydáno ani usnesení podle § 149 nebo 152 z. ř. s., kterým by soud uložil dlužníkům zůstavitele, aby plnění skládali do úschovy soudu.

17. Pravomocné usnesení soudu o přijetí plnění do úschovy má z hlediska zániku závazků stejné právní následky jako převzetí plnění věřitelem; za okamžik uspokojení nároku se považuje den, v němž byl předmět plnění složen u soudu. Uvedené ovšem platí jen za předpokladu, že dlužník složil předmět plnění do úschovy opravdu v souladu s ustanovením § 1953 o. z. nebo jiným zákonem stanoveným důvodem. Zjistí-li se, že důvody pro složení plnění u soudu nebyly dány, např. proto, že věřitel přijetí plnění ve skutečnosti neodmítá a že tedy není v prodlení, že je přítomen, že dlužník neměl důvody pochybovat o tom, kdo je věřitelem, apod., dluh nebyl složením do soudní úschovy splněn a povinnost dlužníka poskytnout plnění přímo věřiteli nadále trvá.

18. Jak již k řízení o soudní úschově podle § 289 a násl. z. ř. s. vyložil Nejvyšší soud, dlužník nezná svého věřitele zpravidla tehdy, jestliže dosavadní věřitel zemřel (zanikl) a jestliže jeho dědicové (jiní právní nástupci) dosud nejsou známi, zatímco při složení do úschovy z důvodu pochybností o tom, kdo je věřitelem, dlužník zná osoby, které si činí právo na plnění, nemá však možnost (objektivně vzato) rozpoznat, komu z nich plnění náleží. Dá-li tedy složitel plnění do soudní úschovy, protože má důvodné pochybnosti o tom, kdo je věřitelem, vyplývá z toho mimo jiné, že je srozuměn s tím, že bude plnění vydáno tomu z nich, pro něhož plnění určil (tj. příjemci), a to (samozřejmě) tehdy, vysloví-li s tím souhlas ti, kteří po něm (rovněž) požadovali plnění a pro jejichž postoje plnění složil do úschovy, nebo bude-li jejich souhlas nahrazen pravomocným rozsudkem soudu. Další souhlas složitele s vydáním předmětu úschovy jím určenému příjemci se již z tohoto důvodu nevyžaduje; souhlas složitele s vydáním předmětu úschovy má své opodstatnění jen v případě, že složitel v době složení plnění do úschovy věřitele neznal (nevěděl o osobě, které by mohl plnit) a že tedy žádá o vydání plnění někdo, pro něhož složené plnění nemohl určit a ve vztahu k němuž složitel má (jako dlužník) důvod se vyjádřit, zda na plnění má vskutku právo (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2024, sp. zn. 24 Cdo 2700/2024).

19. Odborná literatura k tomu, kdy je věřitel neznámý, uvádí, že „Dlužník není ani s vynaložením přiměřeného rozumně očekávaného úsilí schopen zjistit, kdo je věřitelem, kterému má být plněno. Typicky toto nastává po úmrtí původního věřitele, kdy ještě není ani znám okruh jeho potenciálních dědiců“ (VANČUROVÁ, Kateřina. § 1953 [Náhradní splnění]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024, marg. č. 3.). Jiná odborná literatura uvádí, že typická situace, kdy je věřitel neznámý, „bude např. po smrti původního věřitele, pokud dědicové jsou v době, kdy dlužník má plnit, neznámí“, a dále také uvádí, že situace, kdy dlužník je bez své viny v nejistotě, kdo je věřitelem, nastane když „např. v případě smrti věřitele nebude jasné, který ze skupiny dědiců nabude předmětnou pohledávku“ (ŠILHÁN, Josef. § 1953 [Náhradní splnění]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 980, marg. č. 9, 10.).

20. Jestliže nebylo vydáno usnesení podle § 151 z. ř. s., kterým by soud uložil dlužníkům zůstavitele, aby plnění skládali do úschovy soudu, s upozorněním, že plnění provedená jinam nebudou mít za následek splnění dluhu (ani usnesení podle § 149 nebo 152 z. ř. s., kterým by takovou povinnost uložil), je zapotřebí zabývat se tím, zda byly naplněny zákonné předpoklady pro plnění do soudní úschovy podle ustanovení § 289 a násl. z. ř. s.

21. Předně lze konstatovat, že v daném případě, kdy věřitel zemře, je znám okruh jeho potenciálních dědiců, a jeho dlužník nejenže ví, u kterého soudního komisaře je pozůstalostní řízení vedeno, ale zná i tento okruh potenciálních dědiců, potom se nejedná o případ, kdy je věřitel neznámý, ale lze se zabývat tím, zda jde o případ, kdy je dlužník bez své viny v nejistotě, kdo je věřitelem. V projednávané věci se požadovaného plnění domáhal žalobou již zůstavitel za svého života, nynější žalobkyně je jeho procesním nástupcem, a žalovaný plnil (částečně) do soudní úschovy podle § 289 a násl. z. ř. s. až po úmrtí původního žalobce s odůvodněním, že je v nejistotě, kdo je jeho věřitelem.

22. Jak stanovuje § 1953 o. z., jedním z důvodů, kdy je dlužník oprávněn složit předmět plnění do soudní úschovy, je skutečnost, že dlužník je bez své viny v nejistotě, kdo je věřitelem. Jestliže dlužník plnil do soudní úschovy po úmrtí věřitele až poté, co se ohledně celého dluhu dostal do prodlení během života věřitele, potom není v nejistotě kdo je věřitelem bez své viny, neboť byl povinen plnit zůstaviteli již za jeho života. Tvrdí-li dlužník, že je v nejistotě, komu má plnit kvůli tomu, že zůstavitel zemřel a není rozhodnuto o tom, kdo je jeho dědicem, potom si tento stav tvrzené nejistoty způsobil vlastní vinou, když se dostal do prodlení již za života zůstavitele, neboť nebýt prodlení dlužníka, potom by jím tvrzené pochybnosti o tom, komu plnit, nevznikly. Již proto není dovolání žalovaného (dlužníka) opodstatněné.

23. Lze doplnit, že žalovaný se mohl pokusit plnit do úschovy v pozůstalostním řízení (§ 281 z. ř. s.), neboť případně mohl iniciovat vydání usnesení podle § 151 z. ř. s., když toto ustanovení svojí formulací neposkytuje soudu příliš prostoru pro uvážení, zda za tam stanovených podmínek takové usnesení má, či nemá vydat; v případě vydání usnesení podle 151 z. ř. s. a jeho doručení žalovanému by již žalovaný byl povinen plnit do soudní úschovy v pozůstalostním řízení (§ 281 a násl. z. ř. s.).

24. Nad rámec uvedeného lze k tomu, zda byl dlužník skutečně ve stavu objektivní nejistoty, kdo je jeho věřitelem, konstatovat následující.

25. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 30. 5. 2023, sp. zn. 24 Cdo 586/2023, vyložil, že v době od smrti zůstavitele až do rozhodnutí o dědictví pravomocným usnesením soudu tu nemůže být jistota, s jakým výsledkem řízení o pozůstalosti skončí (zejména kdo se stane zůstavitelovým dědicem a jak bude vypořádáno dědictví mezi více zůstavitelovými dědici). Zanechal-li zůstavitel více dědiců, projevuje se stav, jaký tu vzniká v době od smrti zůstavitele až do pravomocného rozhodnutí soudu o dědictví, také v jejich vzájemných vztazích k majetku patřícímu do pozůstalosti. Musí být vzato v úvahu, že rozhodnutí soudu o dědictví má sice účinky ke dni smrti zůstavitele, avšak do právní moci rozhodnutí o dědictví není jisté, jak budou jejich práva a povinnosti k dědictví upravena. Uvedený „zvláštní“ vztah dědiců k zůstavitelovu majetku má mimo jiné za následek, že až do právní moci usnesení soudu o pozůstalosti jsou dědici považováni za vlastníky celého majetku patřícího do pozůstalosti (všech věcí a majetkových práv zůstavitele) a že z právních úkonů týkajících se věcí nebo majetkových práv patřících do pozůstalosti jsou oprávněni a povinni vůči jiným osobám společně a nerozdílně, přičemž jejich dědický podíl vyjadřuje míru, jakou se navzájem podílejí na těchto právech a povinnostech. Ve sporech s jinými osobami, týkajících se věcí nebo majetkových práv patřících do pozůstalosti, se uvedený vztah dědiců k zůstavitelovu majetku projevuje tím, že mají postavení tzv. nerozlučných společníků (§ 91 odst. 2 o. s. ř.), neboť jde o taková společná práva a povinnosti, že se rozhodnutí ve sporu musí vztahovat na všechny dědice (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 21 Cdo 1820/99, jehož závěry jsou plně aplikovatelné i za současné právní úpravy, nebo srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 3. 2021, sp. zn. 22 Cdo 2957/2020, uveřejněný pod číslem 92/2021 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

26. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1684/2015, jestliže dědické právo dědiců bylo prokázáno – svědčí jim dědické právo, dědictví neodmítli, jsou způsobilí dědit a není mezi nimi spor o dědické právo, je třeba je považovat (až do právní moci usnesení, kterým bude řízení o dědictví skončeno) za vlastníky celého (všeho) majetku patřícího do dědictví,

kteří jsou ve vztahu k třetím osobám z právních úkonů týkajících se věcí, práv a jiných majetkových hodnot patřících do dědictví oprávněni a povinni společně a nerozdílně.

27. Nepovolal-li zůstavitel správce pozůstalosti nebo vykonavatele závěti (srov. § 1677 o. z.), nebo nebyl-li v pozůstalostním řízení jmenován správce pozůstalosti (srov. § 157 z. ř. s.), potom spravuje pozůstalost dědic; je-li dědiců více a neujednají-li si nic jiného, spravují pozůstalost všichni dědicové, nenařídí-li soud jiné opatření (srov. § 1677 odst. 1 věta druhá a odst. 2 o. z.).

28. V předmětném pozůstalostním řízení nebyl povolán ani jmenován správce pozůstalosti (ani vykonavatel závěti), nebylo vydáno usnesení podle § 156 z. ř. s., a soudní komisař sdělil během probíhajícího pozůstalostního řízení nynějšímu žalovanému, že dědické právo svědčí jediné dědičce (nynější žalobkyni), přičemž ke dni podání návrhu na přijetí do úschovy zde již nebyl ani spor o dědické právo.

29. Protože nebyl povolán ani jmenován správce pozůstalosti nebo vykonavatel závěti, a soud nenařídil ani jiné opatření, spravovala pozůstalost v okamžiku, kdy žalovaný složil (část) plnění do soudní soluční úschovy, jako jediná nynější žalobkyně, které jako jediné v probíhajícím pozůstalostním řízení v dané době svědčilo dědické právo. Dovolatel proto ani nebyl ve stavu objektivní nejistoty, kdo je jeho věřitelem, neboť v situaci, kdy nebylo vydáno usnesení, kterým by soud uložil dlužníkům zůstavitele, aby plnění skládali do úschovy soudu v pozůstalostním řízení, mohl plnit žalobkyni, jako osobě, která (jako jediná) v předmětné době spravovala pozůstalost. Důvody pro složení plnění do soluční úschovy soudu podle § 289 a násl. z. ř. s. proto nebyly dány a dluh nebyl složením do soudní úschovy splněn, a dlužník byl proto i následně v prodlení. Dovolání proto není ani z tohoto hlediska opodstatněné.

30. Pro úplnost lze k oprávnění toho, kdo spravuje pozůstalost, odkázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 24 Cdo 2261/2021, v němž bylo vysvětleno, že pro všechny, kteří spravují pozůstalost, podle ustanovení § 1678 odst. 1 o. z. platí, že vykonávají její prostou správu; může-li správce činit hmotněprávní úkony k zajištění chodu živnosti zůstavitele tak, aby se zabránilo ztrátám na majetku, může též vlastním jménem činit v tomto rozsahu i procesní úkony, neboť bez možnosti vymáhat plnění po dlužnících zůstavitele ve prospěch pozůstalosti i procesními prostředky, včetně podávání žalob či pokračování v soudním řízení na místo zemřelého, by činnost správce pozůstalosti, kterou mu ukládá zákon, nemohla být zcela úspěšná. Nejvyšší soud v citovaném usnesení též vyslovil, že není žádného důvodu k tomu, aby ten, kdo spravuje pozůstalost, mohl podle § 1703 o. z. být do skončení řízení o pozůstalosti žalovaným ohledně případných dluhů zůstavitele, na druhé straně však neměl možnost žalovat případného dlužníka zůstavitele ohledně plnění ve prospěch pozůstalosti.

31. V části dovolání, v níž dovolatel namítá, že se do prodlení dostala žalobkyně, je dovolání jednak pro vady, které nebyly v dovolací lhůtě odstraněny, neprojednatelné, a jednak je nadto v této části i zjevně bezdůvodné. Požadavek, aby dovolatel v dovolání uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, je (podle § 241a odst. 2 o. s. ř.) obligatorní náležitostí dovolání. Může-li být dovolání přípustné jen podle § 237 o. s. ř., je dovolatel povinen v dovolání vymezit, které z tam uvedených hledisek považuje za splněné, přičemž k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu ustanovení § 237 o. s. ř. (či jeho části). Právní úprava dovolacího řízení předpokládá, že dovolací soud se bude při posouzení přípustnosti dovolání zabývat právní otázkou, kterou dovolatel konkrétně vymezí. Jestliže taková právní otázka není v dovolání určitě a s dostatečnou srozumitelností vymezena, nelze žádat po dovolacím soudu, aby se jeho dovolací přezkum stal úplnou revizí věci, jež by se ocitla v rozporu s přezkumnými limity dovolacího řízení. Dovolatel ve vztahu k této své námitce sice předesílá, že se má jednat o otázku dosud neřešenou, žádnou konkrétní otázku však nepředkládá, a tato ani dostatečně nevyplývá z obsahu dovolání. Tuto námitku již nadto přesvědčivě a správně vypořádal odvolací soud (na jehož argumentaci se dovolatel nyní ani nesnaží

reagovat), když konstatoval, že žalovaného výzva ke sdělení, zda má žalobkyně zájem zahájit mimosoudní jednání, není způsobilá vyvolat prodlení na straně věřitele.

32. Rozsudek soudu prvního stupně netrpí namítanou nepřezkoumatelností, a proto odvolací soud řízení nezatížil vadou, když jej k odvolání žalovaného ani v části nezrušil. Rozhodnutí soudu prvního stupně, jakož i odvolacího soudu přezkoumatelná jsou, neboť jejich odůvodnění vyhovují požadavkům § 157 odst. 2 o. s. ř. Dovolatel zaměňuje nesouhlas s právním posouzením soudu prvního stupně za nepřezkoumatelnost rozhodnutí. Pokud dovolatel považuje za rozhodné jiné skutečnosti, než soud prvního stupně, mohl uvedené odpovídajícím způsobem napadnout odvoláním. Odvolací soud argumentoval, že nelze pro účely stanovení úroků z prodlení přezkoumávat výši jistiny, když část výroku o jistině dovolatel odvoláním nenapadl. Jestliže však dovolatel s takovým právním posouzením odvolacího soudu nesouhlasí a považuje takový názor za nesprávný, měl tomu odpovídajícím způsobem vymezit předpoklady přípustnosti dovolání a formulovat právní otázku. Dovolatel tak však neučinil. Domnívá-li se snad dovolatel, že byl-li by právní názor soudu prvního stupně, s nímž nesouhlasí, nesprávný, bylo by zapotřebí provést další dokazování, nezakládá uvedené nepřezkoumatelnost rozsudku soudu prvního stupně.

33. Vzhledem k tomu, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný a že nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalovaného podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

Další články:

- Plat
- Podnájem bytu (exkluzivně pro předplatitele)
- Pojištění (exkluzivně pro předplatitele)
- Předkupní právo (exkluzivně pro předplatitele)
- Restituce (exkluzivně pro předplatitele)
- Spotřebitel (exkluzivně pro předplatitele)
- Odporová žaloba
- Autonomie vůle (exkluzivně pro předplatitele)
- Správní žaloba a trestní rozsudek
- Střídavá péče (exkluzivně pro předplatitele)
- Styk dítěte s rodičem (exkluzivně pro předplatitele)